

Idući od sjevera to su: NP Brijuni (zahvaljujući dinosaurima, što ipak nije sva brijunska geologija), NP Sjeverni Velebit, NP Paklenica, PP Biokovo i donekle NP Mljet (nije objedinjena kvartarna i predkvartarna geologija). S obzirom na činjenično stanje podređenoga i podcijenjenoga položaja geologije, a s druge strane da su ti parkovi u Krškim Dinaridima, nameće se i pitanje zašto u stručnim službama SVIH tih parkova nema geologa, nego samo u nekima?! Krivnju ne treba tražiti drugdje (a sigurno je ima) jer ona je ponajviše među nama geolozima. Struka se nije nametnula, prvenstveno središnjim upravljačkim sustavima parkova (npr. Ministarstvu zaštite okoliša i prirode, Državnom zavodu za zaštitu prirode, Agenciji za zaštitu okoliša, odnosno javne ustanove itd.). Ovo nije prozivanje navedenih institucija, jer to nije moja nakana, a osim toga u njima ima geologa, već apel HGD-u da npr. jedna od zadaća čelništva HGD-a (već „sutra“) bude pokretanje pitanja položaja geologije u tim „krškim parkovima“ i svim javnim ustanovama koje se ovim pitanjima bave. Usprkos dosadašnjoj slaboj zastupljenosti, geologija ipak, premda sporo, ali polako „ulazi“ u parkove u kršu, o čemu svjedoči i najnovija izgradnja dva geološka stupa, u NP Paklenica i u NP Sjeverni Velebit. Temeljna zamisao gradnje geoloških stupova u ova dva velebitska nacionalna parka bila je u osnovi jednaka: geološki stupovi su središnji objekti, a oko njih će se na više izložnika (panoa) i/ili ploča grafički prikazati i ostale geološke značajke. Jedina je razlika u tome što je u NP Paklenica stup izgrađen u klasičnom obliku, a u NP Sjeverni Velebit kao blok dijagram geološki najzanimljivijega dijela Parka. Ovakav način prikaza i gradnje geoloških stupova zamisli su prof. dr. sc. Jasenke Sremac za NP Paklenica i mr. sc. Dubravke Kljajo za NP Sjeverni Velebit, uz suradnju i pomoć prof. dr. sc. Josipe Velić i dr. sc. Ive Velića za oba Parka.

GEOLOŠKI STUP U NP PAKLENICA

Ivo Velić i Josipa Velić

Prikaz geoloških značajka NP Paklenica izradbom ovećega postera i geološkoga stupa zamislila je prof. dr. sc. Jasenka Sremac. Za poster pod naslovom „Geološka građa Nacionalnog parka Paklenica“ predvidjela je geološku tablicu vremena, Scotese-ove paleogeološke karte od trijasa, preko recentne geografske karte, do futurističke karte u geološkoj budućnosti za oko 50 milijuna godina od današnjice s pratećim tekstom o geološkoj povijesti Zemlje, tekst o geologiji Velebita s odabranim fotografijama, tekst o geološkim posebnostima Parka, slikama provodnih permskih mikrofosila, geološkom kartom NP Paklenica i susjednih terena (prema Osnovnoj geološkoj karti 1:100.000) te shematski geološki stup s pripadajućim tekstom. U razgovorima s čelništvom NP Paklenica dogovoreno je da se najprije sagradi geološki stup kao središnji objekt geološkoga postava u Parku. Ostatak prikaza geoloških značajka Parka spomenutih na posteru postaviti će se kasnije nakon izradbe Geološkoga vodiča kroz NP Paklenica i geološke karte 1:50.000. Slijedom toga dogovora 19. 9. 2008. g. poslana je ponuda za izradbu geološkoga stupa Upravi Parka, a 7.10.2008. g. sklopljen je Ugovor o izradbi geološkoga stupa Nacionalnog parka "Paklenica" između Javne ustanove „Nacionalni park Paklenica“ i Rudarsko-geološko-naftnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od toga datuma do otvorenja stupa prošle su gotovo pune četiri godine tijekom kojih su prikupljeni uzorci stijena za ugradbu, odabir mjesta gradnje stupa s obzirom na novo urbanističko rješenje o novom pristupu i ulazu u NP Paklenica (Slika 1), izradbu prijedloga idejnoga rješenja gradnje stupa, izradbu arhitektonskoga rješenja te gradnju i opremu stupa.

Prema idejnom rješenju napravljeni su arhitektonski projekt u projektnome birou „Nimbus“ d.o.o. iz Karlovca (projektantica Marina Šojat, dipl. ing. arh.) i građevinski projekt u „Arhing“ d.o.o također iz Karlovca (projektant Branko Čordašev, dipl. ing. građ.). Projekti su bili završeni krajem 2010. g. kada se moglo početi s gradnjom stupa. Međutim, tada je čitav postupak na neodređeno vrijeme odgodila nužnost dugotrajnijega sušenja hrastovoga drva za nosive grede i izložnike.

Slika 1. Smjestište stupa: prvotna zamisao, od koje se odustalo, bila je u Kanjonu na početku alpinističkih smjerova (lijevo, lipanj 2009. g.). Odlučeno je da stup bude smješten 50-ak m jugozapadno od Pakleničkoga mlina, „ispod“ staze prema vidikovcu Paklarić (desno).

U međuvremenu, tijekom izradbe projektne dokumentacije i čekanja zbog sušenja hrastovine, prikupljani su uzorci za gradnju stupa u različitim dijelovima NP Paklenica. Uz autore stupa u tome su sudjelovali i zaposlenici parka, posebice nadzornici Natalija Andačić, prof. geogr. i g. Dujo Bušljeta, koji su bili i službeni pratitelji geološke ekipe pri terenskim radovima za izradbu Geološkoga vodiča kroz NP Paklenica, kada su također bili prikupljani uzorci za stup.

Stup je konačno sagrađen i ureden tijekom 2012. g., jer je dugo očekivana hrastovina bila pripremljena za ugradnju. Na prethodno izgrađenom betonskom postolju i postamentu 24. i 25. veljače sazidan je kameni dio stupa (Slike 2-7).

Slika 2. Provjera uzoraka za izgradnju

Za konačno uređenje postava trebalo je uskladiti položaje stratigrafskih jedinica na grafičkome stupu lijevoga postera s kamenim stupom i opisom jedinica na desnome posteru (Slika 7). Kako se u konačnici pokazalo to nam je bila i najveća i uspješno svladana teškoća. Sve opisane radnje obavljene su uz svestranu potporu tadašnje ravnateljice NP Paklenica Josipe Marasović, dipl. oec. i voditelja stručnih službi dr. sc. Gordana Lukača, na čemu im autori i ovom prigodom najsrdačnije zahvaljuju (Slika 8).

Slika 6. Ugradnja drvene konstrukcije.

Slika 7. Probno postavljanje postera.

Slika 9. Proslov dr.sc. Ive Velića u ime svih autora i graditelja na otvaranju stupa.

Slika 8. Najzaslužniji za prihvata i izvedbu cjelokupnoga projekta: tadašnja ravnateljica NP Paklenica Josipa Marasović i voditelj stručnih službi dr. sc. Gordana Lukač.

I
S
T
O
R
I
J
A
K
T
I
V
N
O
S
T
I

Kraj
mno
park
par
usta
istra
prov
izra
pro
nač
posj
izrič
istra
geol
geol

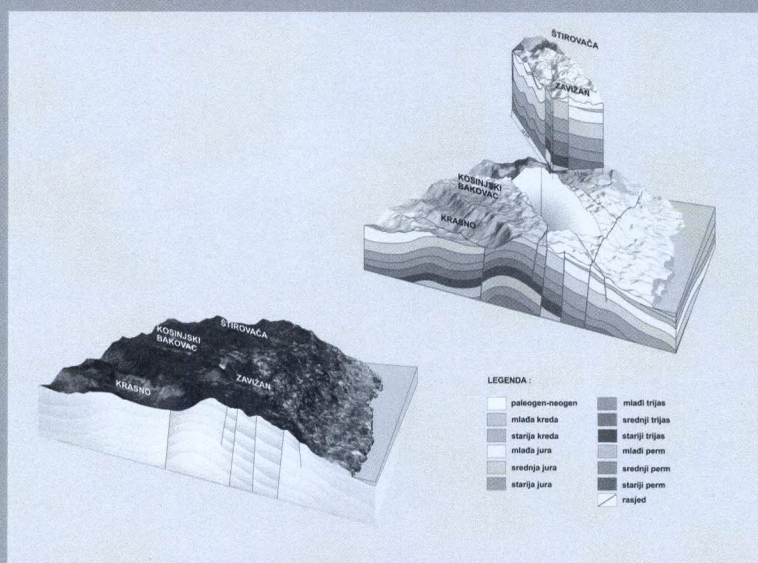

Geološki stup u NP Paklenica službeno je otvoren na 63. obljetnicu utemeljenja Parka 19. listopada 2012. god., a otvorio ga je prigodnim slovom tadašnji v.d. ravnatelja Zlatko Marasović, dipl. ing. šum., uz proslav dr. sc. Ive Velića u ime svih autora i graditelja (Slika 9). To je bio završni čin proslave Dana parka, koji je te godine bio u znaku geologije. Proslavi 63. obljetnice NP Paklenica i otvaranju stupa u njegovom konačnom sjaju (Slika 10) nazočili su i čelnici drugih nacionalnih parkova i parkova prirode iskazavši interes da se u nekima od njih izgrade geološki stupovi.

Slika 10. Konačni izgled geološkog stupa u NP Paklenica.

GEOLOŠKI STUP U NP SJEVERNI VELEBIT Dubravka Kljajo

Krajolik Nacionalnog parka Sjeverni Velebit obilježen je prepoznatljivim krškim reljefom. Po raznovrsnosti i mnogobrojnosti, ljepoti i razvijenosti krških oblika, kako podzemnih tako i nadzemnih, područje Nacionalnog parka među najljepšima je na svijetu. Ta činjenica uvjetovala je i proglašenje ovog područja nacionalnim parkom. Zadatak geologa u Javnoj ustanovi je da pored iniciranja različitih istraživačkih projekata, koordinacije u provedbi tih istraživanja, inventarizacije i izradbe baze podataka, rade i na promišljanju i pronalaženju putova i načina kako te vrijednosti približiti posjetiteljima Parka. Vrhunac geološkoga izričaja i završni rad nakon geoloških istraživanja je prikaz geologije kroz geološku kartu, geološke profile i naročito geološki stup izgrađen od izvornih uzoraka.

Slika 1. Idejno rješenje za geološki stup – blok dijagram u NP Sjeverni Velebit

